Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

ALTA EDAT MITJANA

Coordinació: BOLOS MASCLANS, JORDI DE

Any acadèmic 2021-22

ALTA EDAT MITJANA 2021-22

Informació general de l'assignatura

<table>
<tr><td>Denominació</td><td>ALTA EDAT MITJANA</td></tr>
<tr><td>Codi</td><td>100070</td></tr>
<tr><td>Semestre d'impartició</td><td>1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA</td></tr>
<tr><td>Caràcter</td><td>
<table>
<tr><th>Grau/Màster</th><th>Curs</th><th>Caràcter</th><th>Modalitat</th></tr>
<tr><td>Grau en Història (R 2015)</td><td>2</td><td>OBLIGATÒRIA</td><td>Presencial</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Nombre de crèdits assignatura (ECTS)</td><td>6</td></tr>
<tr><td>Tipus d'activitat, crèdits i grups</td><td>
<table>
<tr><th>Tipus d'activitat</th><th>PRAULA</th><th>TEORIA</th></tr>
<tr><td>Nombre de crèdits</td><td>3</td><td>3</td></tr>
<tr><td>Nombre de grups</td><td>1</td><td>1</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Coordinació</td><td>BOLOS MASCLANS, JORDI DE</td></tr>
<tr><td>Departament/s</td><td>HISTÒRIA</td></tr>
<tr><td>Informació important sobre tractament de dades</td><td>Consulteu aquest enllaç per a més informació.</td></tr>
<tr><td>Idioma/es d'impartició</td><td>català. Llengües de les lectures: català, castellà i anglès</td></tr>
</table>

ALTA EDAT MITJANA 2021-22

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
BOLOS MASCLANS, JORDI DE	jordi.bolos@udl.cat	6	

Informació complementària de l'assignatura

Estudi del passat humà durant l'Edat Mitjana, particularment entre els segles VI-XI. Aproximació a les realitats polítiques i institucionals i també a la societat, l'economia, la demografia, la cultura, les creences, etc. de l'època estudiada. Es valoraran d'una manera especial les aportacions fetes des de l'arqueologia i les recerques d'història del paisatge.

Objectius acadèmics de l'assignatura

Veure apartat competències

Competències

Competències	Objectius formatius
Capacitat d'anàlisi i de síntesi Capacitat de gestió de la informació Capacitat de raonament crític	Aprendre els eixos interpretatius del període històric estudiat: l'alta edat mitjana (entre els segles V i XI).
Motivació pel rigor i la qualitat Capacitat de treball en equip Capacitat d'organització i planificació	Interpretar els textos per a l'estudi (temes, lectures de capítols de llibre, documents). Saber fer un petit treball de recerca.

Continguts fonamentals de l'assignatura

1. Introducció

2. La fi de l'Imperi romà d'Occident

3. Les invasions dels bàrbars i els primers regnes germànics

4. L'Imperi bizantí (segles VI-IX)

5. Els visigots

6. El món islàmic (segles VII-X)

7. Els carolingis i els otònics

8. La societat

9. La dona a l'alta edat mitjana

10. Paisatge i economia

11. Les ciutats i el comerç

12. L'Església i l'espiritualitat

13. Cultura i mentalitat

14. Algunes aportacions de l'arqueologia medieval al coneixement de la història medieval

15. La segona onada d'invasions

16. Els canvis de l'any mil: el triomf dels poders locals

17. Després de l'any 1000: creixement econòmic i canvis socials a l'edat mitjana central

18. Com era el món vers l'any 1000

(aproximadament, 1 sessió de dues hores per tema)

Eixos metodològics de l'assignatura

Activitat	Codificació / descripció / tipologia TPD	O*	G*	HP*	HNP*
Classe magistral (M)	Els 18 temes i les 14 lectures que es fan al llarg del curs, que són resumides, comentades i discutides a classe. (amb relació a cada lectura s'haurà d'omplir una fitxa) (si a causa de la covid no es poden fer classes presencials, caldrà fer un resum de cada tema)			**68**	
Seminaris (S)					
Pràctiques (P)					
Treballs (T)	Treball de recerca sobre el paisatge històric d'un poble. Intentar descobrir allò que es va crear a l'edat mitjana en el nucli de població del lloc estudiat i en el seu terme.				**95**
Tutories (Tut)	Per comentar algun aspecte del treball de recerca.			**7**	
Altres (AA)					**15**
Avaluació (AV)	Examen dels divuit temes.				**2**
TOTAL				**75**	**112**

O: Objectiu. G: número de grups implicats en l'activitat. HP: hores presencials de l'alumne. HNP: hores no presencials de l'alumne.

Sistema d'avaluació

Mecanismes d'avaluació	Codificació / descripció-criteris / tipologia TPD	Observacions	%*
Assistència i participació (As)		Es valora la participació	10
Taller d'avaluació (TA) (Examen) **(si no hi poden haver classes presencials, es farà l'avaluació a partir de les fitxes i resums fets)**		Cinc preguntes sobre aspectes bàsics del temari.	50
Informe (In) Treballs (T)			20
Altres (A)	Proves setmanals i participació a classe		20
TOTAL			100

%: percentatge en la nota final.

Bibliografia i recursos d'informació

Fonts fonamentals:

- Els divuit temes que podreu trobar al Campus Virtual. Seran exposats i comentats, en principi, cada dijous.

- Lectures de documents (per llegir i comentar a classe)

- Lectures dels catorze capítols de llibre. Comentats i valorats, en principi, cada divendres.

Alguns llibres

J. M. SALRACH, *Entre Roma i el Renaixement. Història i textos de l'Occident medieval*, Eumo Editorial, Vic, 2002.

V. A. ÁLVAREZ PALENZUELA (dir), *Historia Universal de la Edad Media,* Ariel, Madrid, 2002.

Miguel A. LADERO QUESADA, *Historia Universal. II. Edad Media*, Ed.Vicens- Vives, Barcelona 1987.

Roger COLLINS, *La Europa de la Alta Edad Media, 300-1000*, Akal, Madrid, 2000 (original anglès: *Early Medieval Europe, 300-1000*, Macmillan, Houndmills, 1991).

M. BALARD – J. PH. GENÊT – M. ROUCHE, *Edad media occidental. De los bárbaros al Renacimiento*, Akal, Madrid, 1995.

S. CLARAMUNT – E. PORTELA – M. GONZÁLEZ – E. MITRE, *Historia de la edad media*, Ariel, Barcelona, 1992.

Manuel RIU, *Lecciones de Historia medieval*, Ed.Teide, Barcelona 1969.

Jacques HEERS, *Historia de la Edad Media*, Ed. Labor, Barcelona 1976 (traduït del francès)

Jacques LE GOFF, *La civilización del Occidente medieval*, Ed. Joventut, Barcelona 1969 (traduït del francès)

Robert FOSSIER (ed.), *Le Moyen âge*, 3 vols., Ed. Armand Colin, París 1982-82 (hi ha traducció castellana: *La edad media*, Barcelona, Crítica, 1988)

J. A. GARCIA DE CORTÁZAR – J. A. SESMA, *Historia de la edad media. Una síntesis interpretativa*, Alianza Editorial, Madrid, 1997.

M. MONTANARI, *Storia medievale*, Editori Laterza, Roma-Bari, 2002.

Chris WICKHAM, *Framing the Early Middle Ages. Europe and the Mediterranean, 400-800*, Oxford University Press, Oxford, 2005, 990 pàgs.

Neil CHRISTIE (ed.), *Landscapes of Change. Rural Evolutions in Late Antiquity and the Early Middle Ages*, Ashgate, Aldershot, 2004, 324 pàgs.

Julia M. H. SMITH, *Europe after Rome. A New Cultural History 500-1000*, Oxford University Press, Oxford, 2005, 384 pàgs. 1988, pàg. 467.

Gian Pietro BROGIOLO - Alexandra CHAVARRIA ARNAU, *Aristocrazie e campagne nell'Occidente da Costantino a Carlo Magno*, All'Insegna del Giglio, Florència, 2005, 190 pàgs.

Matthew INNES, *Introduction to Early Medieval Western Europe, 300-900. The sword, the plough and the book*, Routledge, Londres. 2007.

Neil CHRISTIE, *The Fall of the Western Roman Empire. An Archaelogical and Historical Perspective*, Bloomsbury Academic, Londres, 2011.

James GRAHAM-CAMPBELL amb Magdalena VALOR (eds.), *The Archaeology of Medieval Europe. Volume 1: Eighth to welfth Centuries AD*, Aarhus University Press, Aarhus, 2007, 479 pàgs.

Chris WICKHAM, *The Inheritance of Rome. A History of Europe from 400 to 1000*, Allen Lane - Penguin Books, Londres, 2009, 651 pàgs.

Gian Pietro BROGIOLO, *Le origini della città medievale*, SAP Società Archeologica, Màntua, 2011, 266 pàgs.Inclou 90 figures.

Pierre BONNASSIE, *Catalunya mil anys enrera. Creixement econòmic i adveniment del feudalisme a Catalunya de mitjan segle X al final del segle XI*, 2 vols., Edicions 62, Barcelona 1979-1981 (original francès: *La Catalogne du milieu du Xe à la fin du Xie siècle. Croissance et mutation d'une société*, Tolosa 1976).

Jordi Bolòs, *Els orígens medievals del paisatge català*, IEC i Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 2004.

Pierre TOUBERT, *Castillos, señores y campesinos en la Italia medieval*, Critica, Barcelona, 1990 (traduït del francès).

Luis A. GARCIA MORENO, *La construcción de Europa. Siglos V-VIII*, Ed. Síntesis, Madrid 2001.

Eduardo MANZANO MORENO, *Historia de las Sociedades musulmanas en la edad media*, Síntesis, Madrid, 1992.

Javier FACI LACASTA, *Introducción al mundo bizantino*, Síntesis, Madrid, 1996.

Rosa SANZ SERRANO, *Las migraciones bárbaras y la creación de los primeros reinos de Occidente*, Síntesis, Madrid, 1995.

Amancio ISLA FREZ, *La Europa de los carolingios*, Síntesis, Madrid, 1993.

Diccionaris i vocabularis

Pierre BONNASSIE, *Vocabulario básico de la Historia medieval*, Barcelona, 1983 (traduït del francès, original 1981).

Jordi BOLÒS, *Diccionari de la Catalunya medieval (ss. VI-XV)*, Edicions 62, Barcelona, 2000.

Atles

Jordi Bolòs - Víctor Hurtado, *Atles del comtat d'Osona (798-993)*, Rafael Dalmau editor, Barcelona, 2001..

- *Atles del comtat d'Urgell (v788-993)*, Rafael Dalmau editor, Barcelona, 2006.
- *Atles dels comtats de Rosselló, Conflent, Vallespir i Fenollet (759-991)*, Rafael Dalmau editor, Barcelona, 2009.
- *Atles dels comtats de Pallars i Ribagorça (v806-v998)*, Rafael Dalmau editor, Barcelona, 2012.
- *Atles dels comtats de Cerdanya i Berga (v788-v990)*, Rafael Dalmau editor, Barcelona, 2015.
- *Atles del comtat de Barcelona (801-993)*, Rafael Dalmau editor, Barcelona, 2018

Trobareu la bibliografia específica de cada tema al final del text dels temes que us podeu baixar del SAKAI.